

HART VAN DE STAD KRANT

Vereniging voor de Pieters- en Academiewijk en Levendaal-West

IN DIT NUMMER O.M.: *Roos-Marijn Kinkel en Gideon Roggeveen | Old School - Jaarvergadering 20 april – Patrick Colly en Koen Fick – Stadssnorkelaar Aaf Verkade – Opening Hof van Sijthoff – Mies Grijs – het Doelencomplex*

Leiden. Jan van Houtbrug.

Jan van Houtbrug gezien vanaf de Lammenschansweg, collectie Peter Schröder

HERSTEL OF GEEN HERSTEL

Door Jan Pieters - Begin maart werd de Jan van Houtbrug voor zwaar vrachtverkeer afgesloten vanwege het feit dat hij niet meer voldeed aan de veiligheidsnormen. Auto's, voetgangers en fietsers mochten er nog wel overheen, maar vrachtverkeer en bussen moesten omrijden. Liefst niet over de Jan van Houtkade en dan via de Koepoortsbrug de singel op—de gemeente had verstandige, door borden en verkeersregelaars aangewezen omleidingsroutes uitgezet—maar de trucker is niet van zijn route af te brengen en nam gewoontegetrouw de Gerestraat om via een kleine omweg weer op de Lammenschansweg uit te komen. Zo veranderden kade en singel al gauw in een levensgevaarlijke vrachtroute. Tientonniers, uitzonderlijk bouwverkeer, zwaar beladen vrachtauto's, alles daverde langs. We verwachtten dan ook dat niet alleen huizenfundamenten, maar ook de Koepoortsbrug al gauw zouden instorten. Door een tijdelijke brug op de Jan van Houtbrug te plaatsen heeft de gemeente de brug weer voor vrachtverkeer toegankelijk gemaakt. De tijdelijke brug blijft liggen tot duidelijk is of de oude brug hersteld wordt, of dat er een nieuwe brug komt. Herstel of niet herstel is daarmee onderdeel van het project Centrumroute geworden.

Wat ons betreft blijven in ieder geval de oude zijkanten van de brug behouden, het wegdek is minder interessant al wordt het tijd om de binnenstad nou eens echt voor tientonniers en dergelijke af te sluiten, zoals in Delft en andere steden al gebeurt. Leiden loopt op dat punt nog steeds erg achter. •

Nummer 146

april 2016

oplage 2700

Redactie Clariet Boeye,

Marjolijn Pouw,

Charlotte Boschma,

Carla van der Poel

Inlevering van de stukken
voor de volgende krant vóór
4 augustus 2016 bij de redactie:
info@pieterswijk.nl of
Hart van de Stadkrant,
Postbus 11016, 2301 EA Leiden
o.v.v. Hart van de Stad

www.pieterswijk.nl

is erg ongebruikelijk bij vogels en biologen zoeken dan ook naar een verklaring voor deze uitzondering. Het lijkt er niet op dat de ouders scheiden om een betere partner te kiezen. Zowel voor mannetjes als vrouwtjes geldt dat het broedsucces met hun nieuwe partner juist kleiner is. Een mogelijke verklaring is dat staartmezen die met succes jongen hebben grootgebracht een groep vormen met hun kinderen die tot de volgende lente bij elkaar blijft. Als een van de ouders zou overlijden, dan zou de kans bestaan dat de andere ouder met één van de eigen kinderen zou paren, en dat zou leiden tot ongewenste inteelt. Daarom zouden de ouders dan liever een partner uit een andere groep kiezen. Een argument ten gunste van die verklaring is dat staartmezen waarvan het nest mislukt is in het volgende broedseizoen veel vaker wel met hun oude partner broeden: maar 36% heeft een jaar later een andere partner. Maar wat zou er op tegen zijn als ook de succesvolle dieren gewoon hun partner trouw zouden blijven?

Behoud

Als we staartmezen willen houden als stadsvogel is het van groot belang om zoveel mogelijk Europese bomen en struiken aan te planten en zo min mogelijk exoten. Staartmezen zijn immers afhankelijk van insecten die ze in bomen en struiken vinden, en daarvan leven er heel veel meer op onze Europese soorten dan op exoten. •

In gesprek met *door Charlotte Boschma*

AAF VERKADE · STADSSNORKELAAR

De Onderwaterwereld van Aaf Verkade

“De bovenwereld kennen we wel, met de reigers en de meeuwen. Maar de prachtige onderwaterjungle in de grachten, daar wil ik mensen kennis mee laten maken.” Dat zegt Aaf Verkade. Zij werkt al jaren in de Havenwijk aan projecten in en rond het water. De visstand in kaart brengen, katten uit de gracht redden, drijfvuil uit de grachten halen. Dit jaar breidt zij haar werkgebied uit naar de Professorenwijk en de

Pieterswijk. Binnenkort zullen wij hier ook weten welke vissen er zwemmen en krijgen we hopelijk drijvende tuintjes en touwen om katten te redden. Aaf wil lezingen en presentaties geven en allerlei activiteiten voor de buurt organiseren. Zij zegt: ‘Als mensen weten wat er voor bijzonders in de gracht leeft, groeit de interesse en het enthousiasme vanzelf. En dan zijn mensen ook geneigd de grachten schoon te houden en de vissen te beschermen.’”

Dolfijnen

Aaf rolt als het ware van het ene project in het andere. Zij zegt dat het komt door enthousiasme, het geluk de juiste mensen tegen te komen en kansen te grijpen. Dit begon al toen zij op school zat: “Als kind was ik gek op dolfijnen. Er is zelfs een foto van mij met een dolfijn in de Taptoe verschenen. Ik had een tentoonstelling van mijn dolfijnenverzameling in de openbare bibliotheek. Daar leerde ik een meisje kennen, dat mij weer voorstelde aan onderzoekers van het latere Naturalis. Zij vroegen of ik bij de sectie op een bruinvis wilde kijken, dat wilde ik natuurlijk. Bij de sectie vroeg een van hen, kun je notuleren? Ik zei, wat is notuleren, en hij zei: dat is opschrijven wat ik zeg. Natuurlijk dacht ik dat ik dat wel kon en vervolgens heb ik tien jaar voor hem genotuleerd. Zo ben ik bij het natuurhistorisch museum gekomen. Terwijl mijn klasgenoten uitgingen zat ik vele weekenden in het museum.”

Studie

Na school wilde Aaf met dolfijnen werken. Ze nam een tussenjaar, op Tenerife in een dolfijnpark. Daar werden shows gegeven maar ook dolfijntherapie voor kinderen met het syndroom van Down. Aaf werkte mee met het trainen, verzorgen, het schoonmaken van het verblijf en ging ook mee als gids op zee: “Ik was graag in Tenerife dolfijnentrainer geworden maar ik werd niet toegelaten. Het is fysiek zwaar werk. Het kan ook zijn dat ze me te bijdehand vonden.” Ze ging terug naar Nederland en besloot biologie te gaan studeren om later walvissen te onderzoeken. Ze vond biologie te theoretisch en daarom ging ze verpleegkunde doen, met de gedachte dat ze dan dolfijntherapie kon geven. Maar: ‘Ik haalde hoge cijfers maar op de stages was ik te eigenwijs. Ik ben een tijd dierenartsassistent geweest en uiteindelijk ben ik secretaresse geworden bij BioClinica.’ Eigenlijk lag haar hart bij haar vrijwilligerswerk en toen in 2014 BioClinica fuseerde en alle werknemers op straat stonden, besloot zij daarvan haar werk te maken.

Kijfgracht

Het begon voor Aaf op de Kijfgracht, waar zij in 2000 ging wonen. De Kijfgracht is ‘s zomers een zee van bloemen met geveltuintjes en overal bloembakken. Aaf wilde daaraan meedoen en plaatste een advertentie in een Leids krantje voor gietijzeren bakken. Ze kreeg er tientallen, genoeg voor de hele straat. In het kader van een ‘onkruidconvenant’ kregen zij en haar burens van de

gemeente een cheque van 500 euro om de bakken te vullen. De bloembakken en het onkruidconvenant waren voor Aaf de eerste kennismaking met de buurt en de wijkvereniging. Haar volgende project was 'Kat uit de Gracht.'

Een door Aaf Verkade in een van onze grachten gefotografeerde zeelt, foto Aaf Verkade

Kat uit de gracht

Ze vertelt: "Er verdrongen heel wat katten in mijn buurt. Een kat kan opgejaagd worden of bij storm in de gracht waaien. Een kat kan zwemmen maar niet tegen de kade opklimmen. Daarom begonnen we – in goed overleg met de gemeente - met de kattenklimtouwen langs de kade waarlangs katten kunnen ontsnappen en later met drijvende watertuintjes waar een kat op kan klimmen en dat hielp. Regelmatig kwam er een natte kat thuis die zichzelf had weten te redden. Ook in andere wijken heb ik samen met ben bewoners touwen en drijvende tuintjes geregeld. In de Academiewijk verdrinken jaarlijks een paar katten, het zou fijn zijn als hier op de gevaarlijkste plekken touwen en tuintjes komen."

Onder water

Aaf zegt: "In de hete zomer van 2010 ging ik het water in om de kattenklimtouwen te controleren. Toen ik in het water iets onder mij zag zwemmen, haalde ik mijn duikbril en ik was verrast door alle vissen die ik zag. Ik ben onderwaterfoto's gaan maken die ik op mijn website plaatste. Ik kreeg veel reacties, want iedere vis noemde ik een karper. De ene karper bleek echter een zeelt en de andere een brasem. Met de KNNV afdeling Leiden e.o. (vereniging voor veldbiologie) en in samenwerking met de gemeente heb ik een driejarig project opgezet om de vissen in mijn wijk te tellen. Het is in Leiden verboden in de grachten te zwemmen, je kunt de ziekte van Weil of een darmbacterie oplopen. Boten zien je niet en je weet niet wat er op de bodem ligt aan glas, winkelwagens, fietsen en staken. Ik heb als enige officieel toestemming om in de Leidse grachten te snorkelen. Het is fenomenaal wat er onder water leeft, zo heb ik rivierdonderpadden ontdekt, een beschermde vissoort. Ik heb een paar van hen een

naam gegeven, zoals Jack Sparrow, Anky en Doutzen. Vissen zijn nieuwsgierig en komen naar je toe, voor een vis lijkt ik vast een grote meerkoet. Voor snoeken ben ik interessant, omdat ik hun prooi aantrek. Snoek 28 maakt gebruik van mij; hij gaat half achter mijn schouder liggen, en als er dan nieuwsgierige visjes komen slaat hij razendsnel toe."

In en onderwater

Aaf doet haar projecten niet alleen. Ze werkt veel samen met sportvissers, die goed weten wat er in de grachten zwemt, biologen en buurtbewoners. Die kunnen bijvoorbeeld meehelpen met opschoonacties: "Mensen doen graag mee en vinden het leuk om vies te worden. Het verbindt mensen. Dan hangen er drie fietsen aan het touw en moet de sterke buurman erbij gehaald worden. Of dan vinden we een visje in een plastic zak en willen we weten wat het is: is het misschien de gemene indringer, de marmgrondel? En als je weet dat er zeldzame rivierdonderpadden in de gracht leven, wil je het water graag schoonhouden. Je wilt toch niet dat onze Jack Sparrow zich aan een blikje snijdt!" Verder organiseert zij bijvoorbeeld zaklampvissen, waarbij je 's avonds langs de gracht loopt en met een sterke lamp in het water schijnt. Je kunt dan soorten zien die zich overdag schuilhouden, zoals palingen en de kleine modderkruiper. Dit kan bijvoorbeeld bij de Witte Singel.

Toekomstdroom

Aaf heeft veel ideeën, zoals een vis-app waarop je kunt invoeren welke vis je in welke gracht heb gezien. En haar netwerk inzetten om mensen met vragen aan de juiste instanties te koppelen. "Ik moet vooral oppassen dat ik niet te veel manager word. Ik wil blijven zwemmen. Mijn droom is dat het Hoogheemraadschap, de gemeente en de burgers het voor elkaar krijgen dat het water zó schoon wordt, dat het in heel Leiden aangemerkt wordt als zwemwaterkwaliteit. Dat iedereen die wil, een baantje kan trekken in de gracht. Misschien komt er ergens een zwembad, waar dan ook karpers uitgezet worden, die zoeken mensen op voor de gezelligheid. Daarmee zwemmen is net dolfijntherapie. En dat iedereen zijn eigen snoeken en zeelten herkent en zijn visvrienden gaat beschermen en de marmgrondels wegjaagt, en z'n eigen rivierdonderpadjes kent."

Op zaterdag 7 mei geeft Aaf Verkade van 11:00 tot 12:00 uur in Old School op het Pieterskerkplein een presentatie van haar werk in de Pieterswijk. Opgeven kan via info@onderwaterleiden.nl. Wie zich opgeeft krijgt van Aaf daags tevoren een herinnering en de 'agenda'. Zie voor Aafs website: www.onderwaterinleiden.nl.

